

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXIX. évfolyam

6. szám

Komárom, 2008. június

Ára 10 korona

ERŐK HATALMÁBAN

Jézus háromszor is a világ fejedelmének nevezi a Sátánt (Jn 12,31; 14,30; 16,11). Ez azt jelenti, hogy óriási hatalma van a gonosznak a világ felett. Mondhatni: szabad járása van a földön, és folyamatosan támadja az életünket. Mindenkiét, kivétel nélkül. Az ember szíve olyan, mint egy üres edény. Pontosabban olyan edény, amelyikben mindig kell lennie valakinek. A gonosz úgy tudja a legnagyobb rombolást végezni Isten teremtett világában, közöttünk, ha bejön a szívünkbe, és a tévelygés lelkét adja belénk. Bentről támad, bentről rombol. A tévelygő ember – az ördögtől megszállva – megtéveszti, bűnre viszi, a halálba húzza a másik embert. Sőt, egyenesen tömegeket, városokat és népeket is. A gonosz diktál ilyenkor, és ezt vehetjük szó szerint.

Ezért kell mindent megvizsgálni. „Szeretteim, ne higgyetek minden léleknek, hanem vizsgáljátok meg a lelkeket, hogy azok az Istentől valók-e, mert sok hamis próféta jött el a világra” (1Jn 4,1). Ne legyünk restek, ne tompuljunk el, vizsgáljunk meg mindent szüntelenül! A tévelygés lelke a felnőtteken keresztül sokszor éppen a gyermekeket célozza meg. Az alapiskolás hittanok sokszor dicsekedni azzal, hogy ők milyen filmeket néznek a tévében. A filmek korhatára bőven 16 és 18 év felett van – akció, horror, pornó. Nyolc-kilenc éves gyermekek gyakran este 10–11-ig nézik a műsorokat szülői felügyelet nélkül. De még az óvodások is hajmeresztő meséken szórakoznak. Miért készítenek ilyen meséket és filmeket? Kinek az érdekében áll ez? A rendezőben, meseíróban kinek a lelke van? Istené vagy az ördögé? Nemegyszer a gyermekek parancsolnak a szüleiknek. Tán vakok a szülők? Miért tévelyegnek? Aztán meg miért csodálkoznak?

A példákat sajnos vég nélkül lehetne sorolni (és nem csak a gyermekekkel kapcsolatban). Vizsgáljunk meg tehát mindent! „...mindent vizsgáljátok meg: a jót tartásátok meg, a gonosz minden fajtájától tartózkodjatok” (1Thessz 5,21). Isten ígéje alapján döntsük el, mi a jó és mi a rossz nekünk és gyermekeinknek. Mi az, ami épít, és mi az, ami rombol? Sok esetben ezt elsőre nem egyszerű eldönteni, mert megtéveszt a világ fejedelme.

Az Isten-ellenes erők egyre fokozottabban és nyíltabban vannak jelen a világban, mégpedig olyan közel hozzánk, hogy azt el sem hinnénk. Az Antikrisztus (a Messiás ellenfele) nem más, mint aki Krisztus ellen, Krisztus munkái ellen küzd nyilvánosan vagy alattomban; lehet bárki, akiben Isten-ellenes erő foryog. Gondoljunk az üres szívre, amely sohasem üres. Ha Isten tölti be szívünket, ha Krisztus lakik bennünk és gyermekeinkben, akkor legyőzzük a gonoszt és ellen tudunk állni a kísértésének. Meg lehet különböztetni, kiből milyen lélek van. A világ fiai a világ szerint beszélnek, és a világra hallgatnak.

Református testvéreim, egyik kézbe a Bibliát kell venni s olvasni – és nincs kifogás, a másik kézzel pedig a harangokat kell húzni, és szólani kell, ha veszély van – otthon is. Nem tehetjük meg, hogy belesüllyedünk a közöny és a megtévesztés mocsarába. Hiszen: „Ti Istentől valók vagytok, gyermekeim, és legyőztétek őket, mert nagyobb az, aki bennetek van, mint az, aki a világban van” (1Jn 4,4).

Ifj. Varga László

Vendég a házban

Nem mindig emberi bűn, hanem igenis lehet az isteni rend valóra váltása az, hogy „elhagyja apját és anyját...” Isten igazságát ismerjük fel a több ezer éves hindu bölcsességben: A „vendég” útra kel. A vendéget nem szabad „birtokolni, hiszen ő Istené”.

Nem tiltakozni vagy lázadni kell e fölismerések ellen, hanem inkább rá kell eszmélni arra, hogy rövidre van szabva az időnk. Tizenegynéhány esztendő áll rendelkezésünkre. E rövid idő alatt úgy kell gyakorolnunk a „vendégszeretetet”, hogy később visszakíváncozzék messzi útból is, mélységbe zuhant állapotában is a „vendég” a régi házba.

Megfigyeléseink szerint egyetemes törvény az, hogy ha csak valamelyest is jól gyakoroltuk a „vendégszeretetet” (pl. nem nyújtottuk be érte a számlát a vendégnek), akkor a lázadó és hazulról minden áron elkíváncozó tizenéves gyermekeink huszonéves korukban visszakíváncoznak és visszakeredezkednek a régi családi otthonba, és ha annak idején sértődöttségünkben, haragunkban nem égettük fel a hazatérhetés hídját, vissza is jönnek hozzánk – nem úgy immár mint „vendégek”, hanem úgy, mint a Krisztusban nagykorúvá lett jó barátok, akikkel a továbbiakban együtt és boldogan vagyunk az egy Atya gyermekei.

(Farkas József)

Assisi Szent Ferenc

TÉGY ENGEM BÉKÉD ESZKÖZÉVÉ...*Tégy engem békéd eszközévé:**Hol gyűlölet van, legyen szeretet;**A kemény szívbe vigyek megbocsátást,**És a kételkedőknek elvigyem hited!**Tégy engem békéd eszközévé,**Hogy bízzanak az elkeseredők;**Hol sötétség van, lobbantsam a fényed,**És a bánkódókba oltsam örömöd!**Tégy engem békéd eszközévé,**Ki megbocsát, és viszonzást se vár;**Csak adni magam – nem kérve, hogy kapjak:**Örök Életre így szül a halál!**(Holczér József fordítása)***Az ÚR színe előtt**

Mindenható Isten, aki kegyelmes gondviseléssel felszínre hoztad az én nagy és égbekiáltó bűneimet, alázatosan kérlek Téged, hogy kegyelmes voltod velem szemben továbbra is fennmaradjon. És ha most felébredt a lelkiismeretem, hadd emlékezzem azokra az utakra, melyeken jártam, és hadd valljam meg, hogy sajnálom és gyűlölöm mindazokat a bűnöket, amiket előző életemben elkövettem. Irgalmas Isten, add, hogy igazi szánalmat érezzek bűneim miatt, sajnálatot, amire kegyelmet és megbocsátást ígértél, hogy számomra a hibáim következményei is áldássá legyenek és hogy nálad mindenben irgalmat leljek a mi Urunk Jézus Krisztus érdemeiért és megbékéltetéséért. **Ámen.**

Thomas Wilson

A nyelveken szólás és magyarázatuk (II.)

A Szentlélek, aki Jézus Krisztus dicsőítésének szolgálatában áll, sok különféle ajándékot ad, de a nyelveken szólás csak az egyik közülük, mégpedig egyáltalán nem a legfontosabb – különösen akkor, ha birtokosai büszkeséggel kapcsolják össze. A Szentlélek minden ajándéka az egyház, a Krisztus teste építésének szolgálatába van állítva, és egyáltalán nem szabad az egyháztól való elszigetelődéshez és egyfajta lelki felsőbbrendűségi tudathoz vezetniük.

Az apostol a kegyelmi ajándékokat – éppen azok miatt, akik dicsekednek ezzel az ajándékkal – fontossági sorrend szerint jegyzékbe foglalta, és a nyelveken szólás a listán az utolsó helyen foglalt helyet (*1Kor 12,28–30*). Az apostol tudta, hogy ez az ajándék különféle veszélyeket rejt magában, ezért óvatosan kell vele bánni (*vö. 1Kor 14,13–38*). A nyelveken szólás ajándéka pl. tartalom nélküli hithez vezet, vagyis mintha nem az számítana, amit az illető mond (vagyis a beszéd tartalma), hanem inkább az, hogy amit mond, érzelmileg éli át. Csakhogy a keresztyén hit alapja nem a mi érzelmi átélésünk, hanem Isten objektív megjelenése Krisztusban, amit mi hittel elfogadunk. Ha hitünk középpontjában nem Krisztus állna, hanem

érzelmi átélésünk, könnyen megtörténhetne a hit tartalmának deformálódása.

Ezért az apostol a nyelveken szólásnál többre tartja a prófétálást (*1Kor 14,1kk*), vagyis az érthető beszédet, ami építi mások hitét (3. v.); ezért nagyobb az, aki prófétál, mint az, aki nyelveken szól (*1Kor 14,1–19*). Bár az apostolnak nincs szándékában a nyelveket teljesen elhallgattatni, hiszen a Lelket nem lehet korlátozni, de

csak azzal a feltétellel engedi meg, hogy tartalmukat valaki érthető nyelvre fogja tolmácsolni (*1Kor 14,13.27–28*). Ezért ő maga az egyházban inkább öt értelmes szót szól, hogy másokat eligazítson, mint tízezer értelmetlen szót.

Ez az ajándék ma köztünk, egy olyan népegyházban, amilyen a református egyház, bizonyára nem jelent akkora problé-

mát, mint Korinthusban, ahol az apostol ennyi figyelmet szentelt neki. Bár nem bővölködünk a lelki ajándékokban, de nem is vagyunk nélkülik. Korunk problémája nemcsak a könnyelműség, hanem megjelenik egyfajta individualizmus és a gyülekezet és az egyház közössége iránti felelősségvállalás elégtelensége is. Időnként azzal a veszéllyel is találkozunk, hogy kegyességünk érzelmi átélését állítjuk a hit középpontjába és azt fogjuk a hitetlenség normájának tartani (nem oda megyek, ahol tisztán hirdetik az Isten igéjét, hanem oda, ahol jól érzem magam).

Az érzéseket nem lehet és nem is kell a keresztyén hitből és kegyességből kizárni, de világosan hangsúlyozni kell, hogy az érzelmi átélés mélysége nem lehet az igazság kritériuma. (Ha engem az Ige megszólít, megérint és vádol engem, nem érzem túl jól magam, de ez számomra szükséges és hasznos.) Az igazság az Isten objektív megjelenése Krisztusban, és csak az szabadít meg minket. Korrigáljuk érzéseinket ezzel az igazsággal, melyről az Írás tesz bizonyosságot (*Jn 5,39*). Hagyjuk vezetni magunkat az Írás által, megtölteni Krisztus Lelkével, gazdagítani ajándékaival, és használjuk őket nemcsak a saját lelki gazdagodásunkra, hanem főleg Krisztus testének, az egyháznak az építésére!

Ján Janovčík

Pár szavas biztatás

A vonat Kassa felé zakatolt velem zöldcsüörtök reggelén. Az a pár ember, aki a vonaton ült, kettesével-hármasával beszélgetett egymással, főleg a húsvétvárásról – ki földi, ki mennyei megközelítésből szólva hozzá a témához.

Én egyedül ültem a plüss, kényelmes ülésen menetirányt. Kezemből a Bibliát tartottam, mégpedig az Újszövetség azon fejezetét olvasva, ahol Jézus utolsó földi napjait írják le a bibliáírók. Annyira elmélyedtem e fejezet sokadik olvasása során, hogy észre sem vettem a két hölgyet, akik leültek mellém és elkezdtek egymással beszélgetni. Nem szoktam hallgatózni semmilyen helyzetben, de egy érdekes történetre, amely az anyai szeretetről és az Istenbe vetett hitről szólt, akaratlanul is felfigyeltem.

Az asszonyág ugyanis azt vázolta föl útítársnőjének, hogy ő szlovákiai magyar-nak érzi magát, evangélikus vallású s jelenleg ingázik kelet és nyugat közt egyik lányától a másikig: pontosabban Kassától Bécsig, mikor hol van szükség a szolgáltatásra. Jelenleg is Bécsből ugrott haza egy kis lelkiert, hitet adni áldott állapotban lévő lányának, aki egy hónappal a szülés előtt kórházba került. Látogatásának célja nem más, mint egy pár biztató szót mondani lányának ekképpen: „Testedet bízd az orvosokra, lelkedet bízd a jó Istenre, én meg majd imádkozom mindnyájatokért!”

A magas koleszterin ellen is?

Úticélmom a katonai légierő kórháza volt, ahová szűrővizsgálatra voltam berendelve. Lassan ugyanis tíz éve annak, hogy otthagytam a hivatásos katonaeletet, amit huszonnyolc évig gyakoroltam (minden kellemes és kellemetlen perceivel, óráival, napjaival, hónapjaival és éveivel). A kórházban a főorvos barátom (ő is ezredesi rangig vitte, és már megjárta a misszióorvosi küldetést is Eritreában), mindig kedvesen fogad, emígyen: „Nővérke! Ennek az úrnak köszönhetem, hogy a katonaságnál szenvedek már harminc éve.” Igaza van, mert én (mint torborzótiszt) kísértem el a Hradec Králové-i katonai egyetemre. Rég volt, szép volt!

A vérvétel után az eredményre négy órát kellett várni. Városnézésre indultam, hiszen sok régi emlék fűz e városhoz, itt kezdtem ugyanis az orvosi egyetemet látogatni. Gondolataimba burkolózva ballagtam a Šrobár utcán, amiből keleti irányban a dóm egyenesen kínálja magát, hogy ajtaján belépjen az arrajáró. Velem is így történt ez esetben, mert amint ma-

EGY NAP HÁROM VILLANÁSBAN

Nyilvános bibliaolvasás

gamhoz tértem a nosztalgiazásomból, már bent is álltam a gótikus katedrálisban, ahol az orgona kellemesen bűgő hangja ejtett ámulatba, kerített hatalmába. A székesegyház kezdett megtelni Isten tisztelőivel, és nem tartott sokáig, el is kezdődött a nagycsüörtöki körmenet, amit most látam életemben először.

Ekkor elfogott egy kellemes érzés, ami az ökumenikus szellemiségnek a lényege: én mint református hívő az Isten és Jézus közelségét éreztem a katolikus hívők között is. Ott álltam közöttük, és nem éreztem semmi kivetnivalót benne, sőt a levegő szinte sziporkázott a Mindenható jelenlététől. Ez a különös meghittség addig tartott, amíg el nem kezdtek énekelni; akkor éreztem egy kis másságot, mert énekeiket csak temetésekről ismerem. Ekkor tértem vissza a valóság rideg talajára, ami azzal párosult, hogy tudatára ébredtem annak, hogy a táskám mélyén ott lapul a teljes hangerőre állított mobiltelefonom.

De olyan sűrűn álltak ott a hívek, hogy nem tudtam volna a felszínre jutni a telefont, és féltem, hogy ha véletlenül megszólal, abból csak kellemetlenség lehet. Fogtam tehát magam, és sokszoros bocsánatkérések közepette kifelé indultam. Teljesen leizzadva kerültem ki a macskaköves fő utcára.

Ez az esemény azonban még a magas koleszterinszintemet is feledtette velem, amire egy pár óra múlva figyelmeztetett a belgyógyász barátom.

A vonatban hazafelé megint kezemből vettem a Bibliát, és az ökumenével kapcsolatos részeket kerestem meg benne, ami még mindig foglalkoztatta a lelkemet. A szemrevaló fiatalasszonyok, akik közben mellettem foglaltak helyet, megint csak a húsvétvárásról beszéltek, süttötek, főztek, de nem vonták el a figyelmemet a Szentírásról. Történt azonban egy eset, amit a harmadik csodának könyveltem el.

Két férfi foglalta el a másik oldalon lévő üléseket. Ruhájuk szerint ítélve egy mester és egy munkás. Alig hagyta el a vonat az állomást, a két férfi elővett egy kétliterez flakont, ami borral volt tele, és szapora kínálgatás mellett hol az egyik, hol a másik húzott a nemes nedűből. Az alagút előtt a „munkás” botladozó nyelvvel utasította vissza a barátja kínálgatását, hogy ő bizony erőszakkal nem iszik. Az alagút után a „mester” azonban kiszállt, és ott hagyta a körülbelül három deciliternyi maradékot.

Az én útítársam ekkor sandán szétnézett, tekintetünk találkozott. Ő egy hajtásra az utolsó csöppig kiürítette a flakon tartalmát, s közben rám mosolyogva ezt mondta: „Valaki Bibliát olvas, más meg már misebort iszik.”

Sokat imádkozom magamért, a családomért, a hozzátartozóimért, de úgy érzem, hogy egy bizonyosságtétel volt a részemről, hogy nyilvánosan is vállaltam a Biblia olvasását – éppen a Biblia évében. „*Boldog, aki olvassa...*” (Jel 1,3a).

Bokros Gyula

Mit jelent számomra a Biblia?

Kétkedő, kereső vagyok. A hitet adománynak tartom. De lehet az veszélyes vakhit is. A beszűkölttség, egykönyvűség is veszélyessé válhat. Manapság elárasztanak bennünket az üzleti, elbutító, állítólagos üdvöztető receptek, s az egzisztenciális vagy anyagi hajszaországban egyre kevésbé vagyunk képesek elcsöndesedni, elmélyülni, figyelni az egyszerű, természetes dolgokra is.

Számomra az Újszövetség egy ilyen lehetőség. Szívest olvasom különböző

Szentandrás Tibor, PhD., a nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Bölcsészeti Kara Politikatudományi és Európai Tanulmányok Tanszékének adjunktusa

fordításokban, nyelveken is. Az eltérő értelmezések segíthetnek jobban ráébredni az élet csodájára s elfogadni az elmúlást is.

Így vagyok más alapkönyvekkel is, de az előbbihez folyton vissza lehet térni.

Állandó – meghaladhatatlan – példa, útmutatás számomra az általunk csak messziről s időlegesen, vissza-visszaesően megközelíthető jóságra s alá-

zatra, az önhit, góg letörésére.

Szentandrás Tibor

Jézus él

„*Én vagyok az, aki veled beszélek*” – mondta az Úr Jézus Krisztus a samáriai asszonynak a Jákób kútjánál (*Jn 4,26b*).

Kedves Olvasók! Ha ajánlhatom, akkor szívleljék meg ezt a rövid mondatot, amely majdnem kétezer évvel ezelőtt egy párbeszéd végén hangzott el az Úrtól a samáriai parázna asszonyhoz az efraimi hegyvidéken. Ugyanakkor még ma is szól mindazokhoz, akik alázattal olvassák a Szentírást.

Akik keresik az Urat, azoknak ki is jelenti magát. Már hét éve annak, pontosabban 2001. február 24-én a deregyői Református Tanulmányi Központban történt, hogy engem is megszólított az Úr Jézus Krisztus ezzel a mondattal: „*Én vagyok az, aki veled beszélek*.” E szavak a szívemig értek, átölelve magamhoz szorítottam a Bibliát; miután letérdepeltem, egyfolytában csak azt

hangoztattam: Uram, Te élsz! Uram, Te élsz! Amikor ez megtörtént, kimondhatatlan boldogság és öröm töltötte el az egész lényemet. A Megváltóval való ta-

lálkozás és beszélgetés új értelmet és célt adott az életemnek. A világon nincs nagyobb érték annál, ha a szívemben hordozhatja az ember Öt, az Üdvözítőt; az ő Igéjét, amely csodákat képes csele-

kedni az összetörtnek, betegnek, kilátástalannak és helyrehozhatatlannak látszó életek fölött.

Ha alázatos szívvel megvalljuk bűnünket, az Úr megbocsátja őket, és egy új élettel ajándékoz meg. Már nem kell többet félnünk a holnaptól, hogy mi vár majd ránk, mit mondanak majd rólunk az emberek, mert megtapasztaljuk az Úr Jézus Krisztus mindennapi védelmét, vezetését és kimondhatatlan szeretetét, amellyel átölel és hordoz minket. Szentlelke és Igéje által Isten gondviselése kiterjed egész életünkre, ha teljesen Őrá hagyatkozunk.

Nélküle már elképzelhetetlennek látom az életem. Minden reggel dicsőítve, hálával hozzá folyamodom, és este köszönettel neki áldozom. Istennek legyen hála az ő gyönyörűséges ajándékáért a mi Urunk, Jézus Krisztusért!

Isten áldását kívánva minden olvasóra a bizonyossággal: Jézus él!

Végső László

Csak egy ANYA?

Egy nőtől, miközben jogosítványát újíttatta meg egy önkormányzati hivatalban, egy adatfelvevő hölgy megkérdezte, hogy mi a jelenlegi foglalkozása. A megkérdezett egy ideig tévovázott. Bizonytalan volt, hová is sorolja magát. Arra gondolok – magyarázta az adategyeztető – hogy van-e munkája, vagy csak...?? Természetesen van munkám! – csattant fel a nő. – Anya vagyok. – Nincs „anya” kategóriánk foglalkozásként. A „háztartásbeli” fedi le ezt – mondta az adatfelvevő segítőkészen.

Már el is felejtettem ezt a történetet, mígnem egyik nap ugyanilyen helyzetben találtam magam a városházán. A hivatalnok nyilvánvalóan egy karrierista nő volt. Magabiztosan, hatékonyan dolgozott, olyan jól csengő címet viselt, mint például „Hivatali kikérdező” vagy „Városi adatfelvevő”. Mi a foglalkozása? – kérdezte. Mi készített arra, hogy ezt mondjam? Nem tudom. A szavak egyszerűen kibuggyantak belőlem: gyermekfejlődési és emberi kapcsolatok területén dolgozom társ kutatóként.

A hivatalnok abbahagyta pillanatszerű munkáját, golyóstolla megállt a levegőben. Felnézett, mint aki rosszullott. Megismételtem a titu-

lust lassan, kihangsúlyozva a leggyengesebb szavakat. Aztán csodálkozva láttam, hogy ezt mind leírta nagy fekete betűkkel a hivatalos kérdőívre. Megkérdezhetem – mondta a nő érdeklődve – egész pontosan mit csinál ezen a területen? Hűvösen, az izgalom legkisebb jele nélkül a hangomban, szinte kívülről hallottam, amint így válaszolok:

Folyamatos kutatási programban veszek részt (*melyik anya nem?*)

laboratóriumban és terepen is (*normálisan azt mondtam volna kint és bent*). Dolgozom a Felettesemnek (*az egész családomnak*), már négy kreditem is van (*mindegyik lány*). Természetesen a munkámhoz tartozó tevékenység igényli a legtöbb figyelmet az ember-szakmákban (*melyik anya tagadja?*) és gyakran dolgozom 14 órát 1 nap (*inkább 24-et*). Ebben a munkában jóval több a ki-

hívás, mint más, „átlagos” foglalkozásoknál. A jutalom inkább a meglegedettség, mint pusztán a pénz.

Érzékelhetően folyamatosan nőtt az elismerés a hivatalnok hangjában, amint kitöltötte a nyomtatványt. Felállt és személyesen kísért az ajtóig.

Miközben hazafelé vezettem, fényes új karrierem lebegett a szemem előtt. Otthon 13, 7 és 3 éves laborasszisztenseim üdvözöltek. Az emeletről hallottam új (6 hónapos) kísérleti modellünket gyermekfejlesztési programunkból, amint új hangmintáit próbálgatja. Úgy éreztem, ütést mértem a bürokráciára. Hivatalos feljegyzés készült rólam egy, az emberek számára elfogadhatóbb foglalkozásról. Mert az „anya” vagy „anyaság” már nem hangzik elég jól. Micsoda pompás pálya! Különösen, ha van egy titulus is az ajtón. Netán ez teszi a nagymamákat „haladó” kutatási munkatárssá a gyermekfejlesztési és emberi kapcsolatok területén, a dédnagymamákat pedig a haladó kutatási munkatársak ellenőreivé? Szerintem igen! Még azt is gondolom, hogy a nagynénik kutatási munkatárs asszisztenssé léphetnének elő!

Legyen kevesebb gond és több áldás házadon, és kizárólag a boldogság lépjen be ajtódon!

(Forrás: Internet)

Spiró György monumentális regénye megírásával hatalmas feladatra vállalkozott: a Krisztus utáni 1. század császárválogató korába kalauzolja el az olvasót és enged betekintést ebbe az unalmasnak éppen nem nevezhető korszakba. A regény cselekménye a Jézus halála körüli években kezdődik, és az első zsidó háborúig, a jeruzsálemi szentély pusztulásáig tart.

Ebben a korszakban indul útjára az új vallás, a keresztyénség; hallatlan méretű vérengzések szemtanúi lehetünk a könyv olvasása közben. Tiberius császár uralkodásának második felétől követhetjük nyomon a Római Birodalom életét, majd átéljük Gaius (ismertebb nevén Caligula) hatalomra jutását és uralkodását, aki örülségében szörnyűséges tettekre ragadtatta magát. Caligula meggyilkolása után Claudius uralkodása, majd örökbe fogadott fia, Nero zsarnoksága és az első nagy keresztyénüldözés kulisszái mögé is bepillantást nyerhetünk. Nero öngyilkossága után egy év leforgása alatt négy császár váltja egymást a trónon, míg a Római Birodalom történetében megkezdődik a Flavius-dinasztia uralkodása Vespasianus személyében.

A regény főhőse a római zsidó diaszpórában felnevelkedett rövidlátó, vaksi fiú, Uri, akivel elképesztő kalandok történnek. Érthetetlen módon tagja lesz a zsidó delegációnak, amely pészahra a római zsidóság adóját viszi Jeruzsálembe. Így jut el a kedves olvasó a kor Jeruzsálemébe, ahol Pilátus helytartósága idején keresztre feszítik Jézust. Urit, a szegény, de nagyon művelt, olvasott zsidó fiút többnek hiszik, mint ami. Így lehetséges például, hogy együtt vacsorázik Pilátussal és Galilea zsidó királyával, Heródes Antipással.

Jeruzsálemből Alexandriába jut, abba a városba, amely akkor a Római Birodalom kulturális és gazdasági központja volt. Itt gimnáziumban tanul és megismerkedik Apollósszal, aki kitűnő szónokként ismert. (Később Rómában Uri ismét hall Apollósról, aki Pál munkatársa lett Korinthoszbán, s így vált a korai keresztyénségben belüli viták egyik fontos szereplőjévé.) Itt éli át a Vészt, ami-

kor a város görög lakossága gettóba zárja a zsidókat, éheztetni és pusztítja őket. Uri több év kalandos vándorlás után tér vissza Rómába. Szeretné saját krónikáját megírni, de ez a vágya már nem válik valóra, mert a könyv végére teljesen elveszíti látását.

A főhős, Uri, mindig sodródik az eseményekkel. Politikai sakkjátszmák szemtanújaként (sokszor van olyan érzése az olvasónak, hogy nem is a Kr. u. 1. században jár) megéli az emberi élet magasságait és mélységeit. Egyre rezignáltabbá, ma-

gányosabbá válik, fokozatosan elveszíti mindenét: az apját, a barátait, a fiát, az otthonát, a vagyonát, végül pedig a látását. „Uri saját testének és sorsának börtönében, hiába keresztezi mások történetét, a többi zsidóét, rómaiakét, júdeaiakét vagy alexandriaiakét, kereskedőket vagy filozófusokét, a korai keresztyényekét, Jézus, Pál vagy Apollósz tanítványaiét: mégiscsak saját történetének a foglya” – vonja le a konzekvenciát a főhős „megválthatatlanságáról” Bazsányi Sándor az *Árnyékszállás*, *fogságban* című, a *Vigiliában* megjelent recenziójában.

A regény négy könyvből áll, melyek a következő címet viselik: Rómától Jeruzsálemig, Júdea, Alexandria és Róma. A szerző részletesen bemutatja a Kr. u. 1. század Római Bi-

rodalmát, a zsidó közösségek (római, júdeai, alexandriai) életét, szokásait, vallását. Ugyanígy a görögök, rómaiak életébe is bepillantathatunk. Különböző társadalmi osztályok élete, szokásai, a Római Birodalom nyüzsgése, sokszínű arca is megnyílik előttünk.

Bár főhősünk egy kitalált személy, a körülötte megjelenő alakok mind a Bibliából, mind a történelemből ismert személyiségek. A szépirodalom magasságaiban a tényszerű történelmi események köszönnek vissza ránk, igaz, néhol kiszínezve az írói fantáziával. A könyv fordulatokban gazdag, izgalmas, eseménydús – egyszóval: letehetetlen.

Édes Enikő

(Magvető Kiadó, Budapest 2005)

Feladvány

Az első zsidó háború idején a rómaiak lerombolták a jeruzsálemi szentélyt. Melyik évben történt?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **július 15-ig** nyílt levelezőlapon, képeslapon vagy e-mailen juttassák el a **Kálvinista Szemle** szerkesztőségének címére (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

Az áprilisi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik azt a megfejtést küldték be, hogy Molnár János a Selye János Egyetem Református Teológiai Karának a dékánja.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Liliom Aurum Kiadó jóvoltából – könyvjutalomban. **Csatlós István** (Bés) D. Varga László *Életfordulók. Gyermekek, házasságkötés, elhalálozás az Ung-vidéken* című néprajzi könyvét, **Varga Klára** (Komárom) Dr. Kiss László *Kérdezze meg orvosát...* című ismeretterjesztő munkáját, **Veress Vilmos** (Nyírágós) pedig Csáky Károly *Irodalmi kapcsolatok III.* című tanulmánykötetét kapja.

Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

„Mettől meddig tart az egyházi év, és hány részre oszlik? Az egyházi év adventtől adventig tart, és két félévre oszlik: egy ünnepes és egy ünneptelen félévre. Mettől meddig tart az ünnepes félév? Az ünnepes félév advent első vasárnapjától a pünkösdöt követő vasárnapig, az úgynevezett Szentháromság vasárnapjáig tart. Ebben az időben vannak a mi nagy egyházi ünnepeink” – így szól a *Kis kátének* az egyházi életre vonatkozó 30. és 31. kérdése és válasza.

Nemrég voltak a konfirmációk gyülekezeteinkben, s talán ezek a kérdések is elhangoztak. Mindenesetre jó felelevenítenünk a régen tanult ismereteket, továbbra is jó követnünk s tudnunk, hogy az egyházi év melyik szakasza következett el most: az ún. ünneptelen félév.

Ez nem azt jelenti, hogy mostantól egész adventig nincs mit ünnepelnünk, hiszen sok alkalom adódik arra, hogy a gyülekezetben együtt örüljünk, hálát adjunk, énekeljünk. Talán inkább úgy jellemezhetnénk ezt az időszakot, hogy míg az egyházi év első fele az ünnepeivel rámutat arra, hogy Isten mit tett értünk (karácsony, nagypéntek, húsvét, pünkösd), a második fele arra irányítja a figyelmünket, hogy hogyan kell cselekednie az embernek, mi az, amire felszólít, elhív Isten.

A pünkösd után következő vasárnap az ünnepes félév utolsó vasárnapja. Ez a *Trinitatis* vagy Szentháromság vasárnapja. Az Atya, Fiú, Szentlélek Isten, aki három személy, az egy örök Szentháromság Istenének titkát emberi ésszel sosem tudjuk felfogni. A Szentlélek az, aki megérteti velünk ezt a csodát! *A Te Deum laudamus* (Téged, Isten dicsérünk) latin nyelvű magasztaló és hálaadó liturgikus ének a

A Szentháromságról szóló énekek

Szentháromság Isten dicséretére szól (nem véletlenül hívják így az alistáli kórust is). Ez a tematika több zeneszerzőt is megragadott már. **Kodály Zoltánt** a *Budavári Te Deum*, **Anton Brucknert** kórusműve megszületése előtt, de **Mozartot** és másokat is: **Haydn** például két tedeumot is komponált.

Énekeskönyvünkben a 241.-től kezdődően a 246.-ig terjedő énekek szólnak a Szentháromság Isten dicséretéről. Ezen felül számtalan énekünk, himnuszunk utolsó versszaka is a Szentháromság dicséretét hirdeti (így például az 500. dicséret 8. versszaka: „*Dicsőség légyen Atyának, Ő szent Fiának, Krisztusnak, Szentlélekkel egyetemben, Örökkön-örökké! Amen*”) – a dicsőségmondást, dicsőítést

görög szóval doxológiának nevezzük. A 241. dicséret utolsó, negyedik versszakában is található (Szentháromságot dicsőítő) doxológia, s az azt megelőző három versszak külön sorra veszi a személyeit: szól az Atya Istenről és a teremtésről, a Fiú Istenről és a megváltásról, a harmadik pedig a Szentlélek Istenről, a Vigasztalóról.

Egyébként erre a gyönyörű ősi dalra énekelhetjük még **Balassi Bálint** énekét, a 261. dicséretet („*Kegyelmes Isten, kinek kezében Életemet adtam*”); **Sztárai Mihály** énekét, a 384. dicséretet, a „*Sok inségünkben hozzád kiáltunk*” kezdetűt (ahol a versszakok kezdőbetűinek összeolvasásával megkapjuk a szerző nevét (STARINVS), továbbá a 385. számú ún. jeremiádot.

A háromszor szent Istenről szól a 242. dicséret harmadik versszaka és a 176. dicséret, a Sanctus („*Szent, szent, szent a Seregeknek Ura! Teljes mind a széles föld az ő dicsőségével*!” – az Ézs 6,3 alapján). A 243. dicséret, hasonlóan a 242.-hez, ókeresztény himnusz, a hagyomány szerint **Nicetas** tedeuma alapján **Szőnyi Benjámin** írta. Szőnyi sokat szenved, nélkülöz élete folyamán. Debrecenben tanul teológiát, ott szívja magába **Maróthy György** professzor egyházzenei reformjait, később megszületik a *Szentek hegedűje* című énekeskönyve.

A 244. dicséretünk arányosan három részre oszlik: az első négy versszaka az Atyához, a középső négy versszak a Fiúhoz, az utolsó négy pedig a Szentlélekhez szól. Ezt az éneket sajnos ismeretlen dalma miatt nem vesszük elő, s így gyönyörű sorait talán sosem olvassuk végig. Annál kedveltebb a 275 éve elhunyt **Ráday Pál** éneke, a 245. dicséret, melyet az ismert 125. zsoltárdallamra könnyedén énekelhetünk: „*Dicséret a Szentháromságnak, Egy örök Istennek, Ki Ura mindennek És teremtője a világnak: Csak övé légyen a dicsőség És a tisztesség!*”

Süll Kinga

Részvételi díj: teljes ellátással 300 korona/fő

Jelentkezési határidő: 2008. július 31.

*

Valamennyi zenei rendezvényről részletes információ található az egyházzenei internetes honlap *Aktuális* oldalán. További információval szolgál, a jelentkezéseket fogadja, az észrevételeket és hozzászólásokat várja **Süll Kinga** egyházzene-sz: **945 01 Komárom, Jókai utca 34. Mobil: 0915/737 801, e-mail: refzene@refzene.sk.** Egyházzenei internetes honlap: **www.refzene.sk.**

Ha a gyülekezetek egyházzenei alkalmat szerveznek s ezt szívesen közzétenék az egyházzenei internetes honlapon, kérjük, jelezzék a fenti címen.

Egyházzenei rendezvények

Kórushétféje fiataloknak és felnőtteknek

Időpont: 2008. június 13-15.

Helyszín: Szádalmás

Szervező: a Firesz Cantate Domino kórusa.

V. Gyermekkórustábor (6–14 évesek részére)

Időpont: 2008. július 28. – augusztus 3.

Helyszín: Jókai (Betlehem Misszós Központ)

Részvételi díj: teljes ellátással 1250 korona/fő

Jelentkezési határidő: 2008. június 30.

Kántorképző Tanfolyam (kezdőknek – A1, A2 csoport)

Időpont: 2008. augusztus 25–29.

Helyszín: a rimaszombati Tompa Mihály Református Gimnázium és kollégiuma

Részvételi díj: szállással és ebéddel 500 korona/fő

Jelentkezési határidő: 2008. július 31.

Országos Kántorkonferencia

Időpont: 2008. augusztus 29–30.

Helyszín: a rimaszombati Tompa Mihály Református Gimnázium és kollégiuma

Tatár István kisújfalui lelkésznek a Fiesz által Alistálon április elején konfirmandusok számára szervezett hétvégére sikerült elhoznia a

gyülekezetnek mind a tizenegy konfirmandusát, és ő maga is végig ott volt vezetőként. A jól sikerült táborozás végén (amikor is a gyermekek szinte nem akartak hazamenni) főként az előzményekről kérdeztük:

– **Miért akarta, hogy a kisújfalui konfirmandusok eljőjenek ebbe a táborba, és mit várt tőle?**

– Komáromi segédlelkészként négyszer voltam konfirmandustáborban, és láttam, hogy érik be a gyümölcse. Az eredmény csak később mutatkozik, amikor majd bekapcsolódnak az ifibe és istentiszteletre fognak járni. Ha a csoportból ketten-hárman megmaradnak a gyülekezetben, akkor már érdemes csinálni.

– **Volt hát akkor értelme a tábornak?**

– Nagyon nagy, már csak azért is, mert a gyerekek látták, hogy van másfajta életmód és életstílus is, mint amit a hétköznapijokban élnek.

– **Mennyire volt nehéz elhozni őket, és milyen akadályokba ütközött?**

– Két csoportra osztanám a nehézségeket. Az első az ismeretek hiánya a gyerekek és szüleik részéről. Mivel nem tudják, milyen egy keresztyén tábor, a gyerekek úgy állnak hozzá, hogy fölösleges eljönni. A szülők pedig kételyekkel vannak tele, hogy a vezetők elbírnak-e a serdülőkorból levő gyerekekkel. Másrészt nehéz a szülőket összegyűjteni egy megbeszélésre, ezért nehéz mindenkivel tudatni, hogy milyen

Két idegen, két életút, két külön világ, két homlokegyenest ellentétes életszemlélet, eltérő bőrszín. Talán csak egy közös van bennük: hamarosan mindkettejüknek számot kell adniuk addigi életükről.

A moziteremből kilépve önkéntelenül Charlie Chaplin ismert mondása jutott az eszembe, miszerint: „Az ember az egyetlen élőlény, amelyik előre tudja, hogy meg fog halni, mégis képes nevetni.” Vagy talán éppen azért? Mindenki döntse el maga! Egy bizonyos, az elmúlás tudatosításának a fényében minden egészen más megvilágítást nyer. Például egy rég feledésbe merült iskolai feladat, a bakancslista elkészítése, mely azzal a céllal készült volna, hogy felsorakoztassa mindazt, amit „alkotói” mindenképpen szeretnének megvalósítani az életben, mielőtt végleg „feldobják a bakancsot”.

A filmet akár egy sablonos hollywoodi történetnek is tekinthetnénk, mégsem az. Annál sajnós sokkal valóságosabb és emberibb. Már jóformán az első tíz perc feledtetni velünk az elvárását, hogy a borsos árú mozijegyért jól megérdemelt szórakozást kapjunk. Nélkülözve mindennemű fantasztikumot, ez a film ugyanis ténylegesen ró-

Felelősséggel tartozom a gyermekekért

– **Hogyan lehet a problémákat áthidalni?**

– A szülőket biztosítani kell arról, hogy gyermekeik felügyelet alatt vannak és a táborozás a javukat szolgálja. Előny, ha a szülők meg vannak győződve arról, hogy gyermekük jó helyen lesz, mert akkor készségesen segítenek az utaztatás megszervezésében vagy a táborral kapcsolatos dolgokban. Fontos a szigorúság is, főleg a vonakodó gyermekekkel szemben, amikor azt kell mondani: mindenki egyért, egy mindenkiért. Ha egy nem jön, nem megy senki! Ez volt nálunk a megoldás, de ez függhet a helytől, a szülőktől stb. Nálunk mindenesetre működött, meg lehet próbálni máshol is.

– **Végül Ön miért jött el és volt jelen végig?**

– Először is felelősségtudatból voltam itt, mert lelkipászorként felelősséget vállaltam a gyülekezetbe tartozó gyermekekért. Másodszor, mert jobban megismerhettem őket. Olyan oldalukról is például, amilyenről a hittanórán vagy a konfirmációi előkészítőn nem szerezhettek tapasztalatot. És hát épülhettem én is.

D. J.

Bakancslista

lunk szól. Hirtelen arra eszmélünk, hogy a mi esendő, gyámoltalan, sokszor értelmét vesztett emberi sorsunk pereg le másfél óra alatt egy többméteres mozivászonon, megragadva az

élet azon szakaszát, melyre az ember „jobb esetben” évtizedeken keresztül készül, mégis mindig váratlanul éri.

Carter Chambersnek (Morgan Freeman) egykor határozott céljai voltak, de a sors közbeszólt. Az egyetemi padok közt szövögetett tervei a család-apasággal járó felelősség, lemondás, a szürke hétköznapiak egyhangúsága és negyvenöt év autószerelés árnyékában szép lassan feledésbe merültek. Edward Cole-nak (Jack Nicholson) ezzel ellentétben minden összejött, amire

vágyott: jól menő vállalkozás, rengeteg pénz, elkötelezettség nélküli kapcsolatok. Legnagyobb gondja talán az, hogy mire is költse az összegyűjtött vagyont, vagy hogy melyik földrészén igyon meg egy csésze kopi luwak kávé. A két idegen egy nap egymás mellett találja magát a kórteremben.

Vajon mi mindennek kell történnie ahhoz, hogy az ember a felelősségtelenség vagy éppen könnyelműség árca mögé bújva megtagadja önmagát? És mire van szükség ahhoz, hogy mindezt felismerje, hogy tegye az első lépést rég elvesztett önmaga megkeresésére, hogy leszámoljon mások elvárásaival, önmaga hitegetésével, hogy szembe merjen nézni a folytonosan halogatott teendőivel, lezáratlan ügyeivel vagy megromlott családi kapcsolataival? Chambers és Cole esetében egy mindent megváltoztató telefonhívásra, egy ceruzára, na és természetesen egy újraírt bakancslistára.

Rob Reiner filmdrámája garantáltan beköltözik a néző fejébe. A szórakoztatásról pedig két nagyszerű színész gondoskodik.

Vámos Tamás

(*The Bucket List. Színes, feliratos amerikai filmdráma, 97 perc, 2007*)

„Mert úgy határoztam, hogy nem tudok közöttetek másról, csak Jézus Krisztusról, róla is mint a megfeszítettéről” (1Kor 2,2). A keresztyénség nem „Biblia-vallás”, hanem egy élő és éltető személyhez, a Krisztushoz való tartozás. A keresztyénség nem az alulról, a bűnbánatból jöttek jánosi társasága, hanem a felülről jött Krisztus által újjáteremtettek közössége. Sem a körülmetéltség, sem a körülmetéletlenség nem ér semmit, hanem az új teremtés.

Ebből az is következik, hogy a keresztyén ember nem önmagát valósítja meg bűnbánatban – bűnbocsánatban, böjttel vagy akár megtérések sorozatával, hanem Krisztus Lelkétől születik. Az újjászületés teljes személyiségvesztés és egészen a Krisztus Lelkével való feltöltődés. Az újjászületésből fakad a „metanoia”, tehát az értelem- és értékrendváltás. Nem önerőből, önsanyargatás közben változom meg, Ő formál a saját képére, személyiségére. A hívő, keresztyén élet nem teljesítmény, hanem állapot. A metamorfózis a szellem és a lélek személycseréje. Tehát az „egyeniségépítés” helyett krisztianizálódás, öntudat helyett Krisztus-tudat, egoizmus helyett misztikus közösség a keresztre feszített Krisztussal.

Olyanná lehetek, alakulok, teremtetem, mint Ő. Keresztyén létem tehát áldott állapot – vele. Az ember tehát nem az, aki, hanem akinek Krisztusban meglátja, hiszi és tudja magát. Az ember (bármily nagy) nem elégedhet meg önmagával, több kell a filozófiai önmegvalósításnál. Nekünk a golgotai keresztre juttatott Krisztus kell (gondoljunk Pál teológiai hitvallására): Szentlélek kell, kozmikus Isten kell.

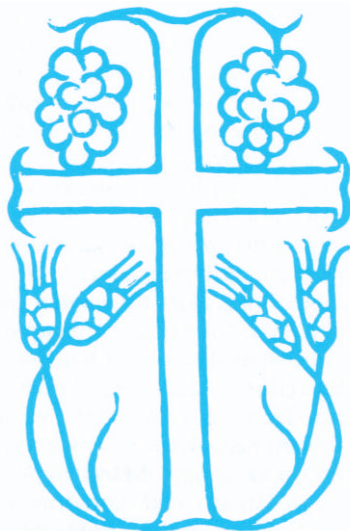
Enélkül nincs keresztyénség s nincs egyház. Jézus mondta: „*Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők*” (Jn 15,5a) – ez a legmélyebb értelmű kép a Krisztus-testről, az egyházzal. Az egyház a Krisztus-lét misztikus teljessége. Az egyházhoz tartozás nem személyes választás vagy bűnbánattal, megtéréssel való beoltatás, hanem belőle való kinövés. Ontológiai képe az egyháznak ez: Ő a szőlőtő, mi a vesszők! Belőle nőtt ki a tizenegy s tanúskodásukra az ezrek, a milliók, a Krisztus-hívők, az egyház. „Maradjatok bennem – nálam nélkül semmit sem cselekedhettek!” Jézusnak

Krisztus megvallása, Isten országa építése

A hiteles keresztyénség feladata

ez ama bizonyos krisztussága (Jürgen Moltmann), amellyel benne él övéiben a világ teljes megváltásának lefolytatására. A történelemben végbement reformáció alapigazságai (egyedül az Írás, egyedül a hit, egyedül a kegyelem) mind erre az alapra épülnek: egyedül Krisztus! Solus Christus! Mintha ez kis sé elhalványult volna a 21. századi református – gyülekezeti – keresztyénségünkben. Az antropológus-szerzetes Theilhard de Chardin mondta, hogy ahol elveszik a Krisztussal való közösség (communio cum Christo), a communio sanctorum élménye, ott nem lehet keresztyénségről beszélni.

Szólótő – szőlővesszők. Jézus ezzel a tanítványait önmagába foglaló misztikus képpel az újszövetségi embereket, az övét küldi a világmisszióba. Ebbe a

misztikus Krisztus-testbe kell belegondolni, „belehinni” a mi református egyházunkat is. Mert gyülekezeteink Őbenne vannak – ezt fel kell mutatni, meg kell jeleníteni, reprezentálni kell a világban. Jézus az egyházé, az egyház (amiről az apostol beszél) a keresztre feszített Jézusé. Van mivel evangelizálni a gyülekezeteinkben őket, krisztusi közösségre hívni őket. Az egyházban továbbélő Krisztusnak növekednie kell, nekünk pedig alábbszállanunk.

Kr. u. 1. század – Kr. u. 21. század: a történelem ismétli önmagát. Pilátus és Krisztus – a hatalom két véglete, „két világvége” (Karl Barth). Két politikai-emberi rend ütközik, és a kettő közül csak egy lesz a győztes; a megkötözöt-

ten is Más, akinek isteni-emberi meggyőződése, hogy a szelídek öröklük a Földet. Jézus Krisztus az emberiség Feje, a világ Ura, e történelemben végül is győztes. Ám Jézus országának rendje nem e világ szerint való. Ő az Istennél meglevő – a követői részéről erre a földre ide imádkozandó – és az egyház által munkálendő Országnak földi reprezentánsa. Minden e világi hatalommal szemben áll, nem az elítélés, az ellenkezni akarás jogán, hanem a jobbítás, az üdvözítés érdekében. Jézus Krisztus a maga egyszemélyi életét, életvitelét akarja közösségivé, globálissá tenni a világra kiáradó Lelkével.

Az újszövetségi prófétizmus ennyi: maga Jézus, majd a tanítványi sereg a názáreti Jézus életét aktív hittel kivetíti a történelemre, az emberiségre, a teremtésre. A keresztyén eszkatológia egy mondatban: Jézus Krisztus lesz, Ő megvalósul, mindig és egyre jobban Ő következik (Emil Brunner). A keresztyénség történelmi századai során ez politizálás, ez politika, sőt polémia a „mindenkori Pilátus” és a „mindenkori Krisztus” között.

Az evangélium nem az, hogy a bűnök meg vannak bocsátva, hanem hogy itt van Jézus Krisztusban az Isten országa. A Föld és rajta az emberiség nem egy szerencsétlen, siralmas tömeg (massa perditionis), amelyből az egyház a túlvilág számára szül lelkeket, hanem az Isten országa totális megvalósulásának helye és lehetősége. A keresztyén embernek nemcsak kérnie kell, hogy „...jőjjön el a te országod...”, hanem egyre többet kell beleépíteni a vérevalós történelembe – a „pilátusi rendbe” – Krisztus nem e világ szerint való rendjéből, a hatalmi tébolyba Jézus áldozatából. Jézus a Golgotán mutatta meg igazán, hogy Ő hozzáadta magát az embervilághoz.

A református keresztyén embernek meg kell vallania, hogy az egyház – ez a misztikus Krisztus-test – a világért is van. Az egyházban tovább élő Krisztus szelídségével, áldozatával nemesíti, változtatja, váltja meg a világot a hiábavalóságoktól. A hiteles keresztyénség a világ reformációját is folytatja az Isten országa építésével, mert e Jézus vérével megszentelt Föld az egyházatyák sze-

rint Isten országa hordozója, melegágya (Basilius). Az egyház – ez a misztikus Krisztus-test – hozzászerkesztődik az emberiséghez, hogy megszentelje azt. A világ Krisztus gondolata szerinti vállalása nélkül nincs üdvösség. Ha jézusi vonások épülnek bele az emberi történelmünkbe, helyeseljük, áldjuk és munkáljuk. Ha nem, vagy ha ellenkeznek a „Szeretett Fiú Országá” rendjével, moráljával, nem mondhatunk rá igent. Az egyház politizál és Jézussal politizál. A reformáció egyházai különösen, de mindig az Isten országa érdekében, a teljes krisztusi váltság értelmében, szabad és jó lelkiismerettel, a bűn és a halál erői ellen, magát hozzáadva a te-

remtéshez (Klaus Douglass). A lakott Föld a megvalósulni akaró, misztikus Isten országa hordozója. Nem lehet átadni a Sátánnak. Az egész lakott Földet, az emberi történelmet is krisztianizálni kell.

Korunk, jelenünk krízisben van. Keresztényiségünk a Jézus történelmi létével datált harmadik évezred első esztendeit éli. Új és reformált, azaz Krisztusra formálódott sok-sok személyiség és igei tartalmú szellemiség szükségeltetik. Fel kell újra idéznünk a misztikus Krisztus-test egyetlenségét és egyetemességét, amelyben majd az előttünk levő századokban krisztianusként élni lehetséges. Életszerűbben kell felmutatni az Isten országa krisztusi rendjét, hogy a keresztyénység folyamatosan vallhassa meg Jézus keresztje felől Teremtőjét és Megváltóját egy technizálódott világban.

Eközben nem hallgathatjuk el, hogy biblikus, református jellegünk bizony megkopott. Deista, liberális, independents és szekuláris vonások torzítják kegyességünket. Az emberiség tömegeiben erkölcsvesztett lett, sőt történelmietlen. Politikailag is evangelizálni kell (kellene) a vérszegény társadalmakat. És mindezt a munkát egyetlen valakivel: a keresztre feszített, meghalt, de feltámadott Jézus Krisztussal, aki a kétezres éves egyháztörténelemben „Isten Fiának bizonyult erők, jelek és csodák által”.

Nagy Lajos

Időszerű témából teológiai doktorátus

Süll Tamás a férfi és a nő kapcsolatát kutatta

Egyházunk újabb teológusa, a Kulcsodi Református Egyházközség lelkipásztora szerzett nagydoktori (PhD.) fokozatot, mégpedig a budapesti Evangélikus Hittudományi Egyetem Ószövetségi Tanszékén megvédett, *A nő és a férfi kapcsolata az Ószövetség fényében* című értekezésével.

Süll Tamás 1978. május 21-én született Pozsonyban. A rétei alapiskola után Pozsonyban érettségizett a nyolcéves konzervatórium táncszakán. 1996 és 1999 közt a komáromi Calvin J. Teológiai Akadémia hallgatója, majd 2000 és 2002 közt a prágai Károly Egyetem Evangélikus Teológiai Karának diákja volt, ahol magiszteri címet szerzett. 1999-ben és 2000-ben magántanulmányokat folytatott a Halle-wittenbergi Luther Márton Egyetem Teológiai Karának Ószövetségi Tanszékén, 2001 és 2002 között pedig Socrates-ösztöndíjjal a Lipcsei Egyetem Teológiai Karán tanult.

Posztgraduális tanulmányait 2002-ben kezdte meg Hallban és Wittenbergben. Három év intenzív kutatás után

fogalmazott: „...a doktori értekezés megfelel az Evangélikus Hittudományi Egyetem doktori szabályzatában előírtaknak, az értekezést elfogadásra ajánlom”. A szóbeli vizsgára 2007 májusában, a disszertáció megvédésére 2007 novemberében, a doktori oklevél ünnepléses átadására pedig 2008. április 2-án került sor.

Süll Tamást disszertációja témájának megválasztásához (saját bevallása szerint) az életnek azok a gyakorlati kérdései vezették, melyek az emberi kapcsolatokról fakadnak. Hiszen amennyire közel kerülhet két ember egymáshoz (ami által bizalmas kapcsolat jön létre), annyira megdöbbenően el is távolodhatnak egymástól, és a kapcsolat olyanira megromolhat, hogy egymásnak szinte ellenségeivé válhat férfi és nő. Pont ezek a negatív élmények és tapasztalatok teszik sürgőssé a felmerülő kérdések és problémák alapos megvizsgálását – vallja a fiatal lelkész, akiben hivatásából adódóan merült fel a kérdés: ad-e eligazítást és segítséget e problémákban a Szentírás kijelentése a hívő ember számára. Adott esetben az Ószövetség ad-e eligazítást? Hogyan élték

állt össze a tanulmánya német nyelven, leadásához viszont még másfél év kellett. A disszertáció címe *A nő és a férfi kapcsolata az Ószövetség fényében*, alcíme pedig *A nő és a férfi kapcsolata Ruth és Eszter könyvében* volt. Ezt az értekezést magyar nyelvre lefordítva 2007 tavaszán a budapesti Evangélikus Hittudományi Egyetemre adta be, ahol **dr. Jutta Hausmann** tanárnő vezetése mellett tovább dolgozott. A doktori disszertáció szakkbírálata **dr. Karasszon István** professzor és **dr. Varga Gyöngyi** docens végezték. Utóbbi, az evangélikus ószövetségi tanszék vezetője így

meg az akkori időkben és társadalomban élő emberek ezt a ma is aktuális kérdést, milyen hozzáállást tanúsít az Írás? – kutatta egyházunk friss doktora. A témaválasztás fontosságát bizonyítja, hogy az emberi kapcsolatok hatással vannak az ember és Isten viszonyára is.

Egyházunk egy újabb lelkésze szerzett tehát doktori címet, aki a Kulcsodi Református Egyházközségbe 2005 augusztusában lett kihelyezve, és 2005 októberétől a Selye János Egyetem Református Teológiai Karának Ószövetségi és Szisztematikai Tanszékén óraadó tanárként is tevékenykedik.

A visszhang

A kis Bence egyszer kiment a rétre, mely mellett sűrű erdő terült el. Vígán ugrált és kiabált: „Hahóóó! Hahóóó!”

S íme az erdőből is hangzik: „Hahóóó! Hahóóó!”

Csodálkozva kérdezi a fiú: „Ki az?”

És az erdei hang is kérdezi: „Ki az?”

„Gyere ide!” – kiált most Bence.

„Gyere ide!” – felel rá az erdei hang.

Bence bosszankodva kiált: „Te, számár!”

Az erdei hang visszamondja: „Te, számár!”

A kis Bence most már igazán kíváncsi, elindul az erdőbe, hogy megkeresse azt, aki csúfolódik vele. De senkit sem talált, sőt, feleletet sem nyert, pedig mindig kérdezgette: „Hol vagy? Gyere ide, ha mersz!”

A keresésbe belefáradt, beleunt kis Bence hazaindult. Amikor már távol volt az erdőtől, ismét kiabálni kezdett: „Gyere ide, te gyáva!”

És az erdei hang minden szavát visszamondta.

Amikor a kis Bence hazaért, elbeszélte apjának, hogy egy gyáva fiú elbújt az erdőbe s őt folyton bosszantotta.

Elárultad magad – mondta az apa –, hiszen te kezdted. Jól is-

merem azt a fiút, ő csak azt szokta visszamondani, amit neki mondanak.

Másnap az apa kézen fogta gyermekét, és kimentek az erdőbe. Kis távolságra az erdőtől megálltak... És az apa ilyen szavakat kiáltott: „Te jó gyerek! Szeretlek! Isten áldjon meg!”

És a visszhang hűen ismételte a kedves beszédet.

– Látod, fiam, te voltál az oka, hogy tegnap barátságtalan hang

szólt hozzád az erdőből. Amit az ember az erdőbe kiált, onnan is azt kiáltják vissza. A visszakiáltó ugyanis a visszhang.

Így van ez az emberek között is. Aki mások iránt barátságos, mások is barátságosak vele. Aki pedig durva és barátságtalan, másoktól sem várhat egyebet. Egyedül Isten az, aki mindig szeret minket! És tudjátok mennyire? Kérdezzük meg János apostolt, ő

tudja a választ, és le is írta könyvében: „...úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16).

Hát így szeret Isten minden gyermeket! Téged is, engem is, minket is, minden embert ezen a világon!

Viszonozzuk hát ezt a hatalmas szeretetet úgy, hogy szeressük egymást mi is! Hiszen Ő maga mondta nekünk: „...szeressétek egymást: ahogy én szerettelek titeket, ti is úgy szeressétek egymást! Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást” (Jn 13,34–35).

Molnárné Miklós Malvina

Nyári táborok

Élesztő – országos keresztyén ifjúsági találkozó a Fíresz szervezésében
(15–99 évesek számára)

Időpont: augusztus 20–24.

Helyszín: Kovácspatak (Párkánytól 12 km-re)

Részvételi díj: 1300–1500,- korona/fő

Jelentkezési határidő: július 20.

Jelentkezni Kiss Miklósnál lehet: **Fíresz Ifjúsági Iroda, 040 01 Košice, Čárskeho 14;** tel.: 0918/540 046 vagy 0903/687 990; e-mail: fíresz@fíresz.sk

„Fénysugár” evangéliumi gyermektábor
(6–13 éves gyermekek számára)

Időpont: július 12–19.

Helyszín: Nagyszalók (Veľký Slavkov) – Poprád mellett

Részvételi díj: 1900,- korona/fő

Jelentkezési határidő: június 20.

Az objektum kapacitása 50 fő, a beiratkozás a jelentkezés sorrendjében történik.

Jelentkezni lehet: tel.: 0907/112 429 vagy 055/6717 312; e-mail: fulope@fenysugar.sk, info@fenysugar.sk

Információk: www.fenysugar.sk

A Fíresz Duna Menti Területi Szervezete nyári táborai

Fíreszke gyermektábor (1.)
(6–13 évesek számára)

Időpont: július 7–12.

Helyszín: Bátorkeszi

Férőhely: 50 fő/tábor

Részvételi díj: 1399,- korona/fő

Jelentkezési határidő: június 30.

Fíreszke gyermektábor (2.)

Időpont: július 14–19.

Fíreszke gyermektábor (3.)

Időpont: július 21–26.

Angol/német nyelvű gyermektábor
(10–14 évesek számára)

Időpont: július 28. – augusztus 2.

Az utóbbi három tábor esetében a többi információ megegyezik az 1. gyermektábornál közöltekkel.

Jelentkezni június 30-ig Czinke Tímeánál és Zsoltnál lehet: **Református Lelkészi Hivatal, 946 34 Bátorove Kosihy, Dolný rad 861;** tel.: 035/7797 338; mobil: 0918/757 658; e-mail: czinke@refteologia.sk, czinke.zsolt@reformata.sk

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház Zsinati Elnöksége a Rimaszombatban 2008. május 2-án megtartott 39. ülésén az alábbi közérdekű határozatokat hozta:

– Jóváhagyta a 37. és 38. ülés jegyzőkönyvét, és tudomásul vette az előző két ülés határozatainak kiértékeléséről szóló jelentést.

– Örömmel vette tudomásul, hogy ifj. Demes Tibor hardicsai lelkipásztor egyházunk megbízottjaként kész munkálkodni az Ökumenikus Társaság Szekták Tanulmányozására nevű szervezetben és a Rozmer című lap szerkesztőbizottságában. Tanulmányai befejezéséhez és a bizottságban folytatandó munkájához Isten áldását kéri.

– Az év elején Alsókubinban megtartott ökumenikus istentisztelet kapcsán kifejezte azon meggyőződését, hogy az ökumenikus istentisztelet nem lehet és ne legyen a jövőben sem a politika és politikázás helyszíne – retrospektív értelemben sem. Az istentisztelet mindenkor Isten magasztalásának a helye.

– A Zsinati Tanács elé terjeszti az egyes pénzalapokból történő támogatások odaítélésének rendszerére vonatkozó javaslatot, amit Juraj Brecko tussai lelkipásztor és Ján Marcincák főgondnokhelyettes dolgozott ki.

– Tudomásul vette a Zsinati Iroda kiértékelését Tóbiás Attila volt prágai lelkész lelkészjelölti jogállásának megszű-

néséről, és megállapítja, hogy a Szlovákiai Református Keresztény Egyház törvényei értelmében lelkési jellegű szolgálatot a továbbiakban nem végezhet. A Zsinati Elnökség tájékoztatja Tóbiás Attilát, hogy amennyiben a Zsinati Tanácshoz benyújtandó kérelme alapján a Zsinati Tanács hozzájárul, első lelkészképesítő vizsgára bocsátható és sikeres vizsga esetén segédlelkési szolgálatba újra ki lesz bocsátva.

– A bánréve-sajószentkirályi magyar-szlovák határátkelőhelyen felállított emlékműhöz a Gömői Református Egyházmegyéttől érkezett kérelemre korábban megállapította, hogy jelenleg nincs lehetősége arra, hogy anyagilag támogassa az emlékművet, viszont az ügy fontosságát és jelentőségét megértve és tudatosítva a kérelmet támogatólag a Zsinati Tanács elé terjeszti.

– Jóváhagyta a Nagymihályi Református Egyházközségnek a lelkészeik tatis elhalasztására való kérelmét.

– Meglepetéssel fogadta Tőkés László február végén történt lemondását a Magyar Reformátusok Világszövetségének elnöki tisztségéről, és arra kéri testvérünket, hogy amennyiben csak lehetséges – a magyar reformátusság ügyét szem előtt tartva – továbbra is vállalja a szervezet elnöki tisztét. Amennyiben ez bármilyen oknál fogva mégsem lehetséges, a

Zsinati Elnökség Tőkés László elnök lemondását őszinte sajnálattal tudomásul veszi, és javasolja, hogy a szervezet tagjai egy közös állásfoglalásban nyilvánítsák ki a jövővel kapcsolatos elképzeléseiket és akaratukat.

– A Rozsnyói Református Alapiskola részére 25.000 szlovák korona egyszeri támogatást hagyott jóvá a közoktatási alap terhére a villanyrevízió elkészítésével két és fél éve keletkezett kifizetetlen tartozása rendezésére.

– Megbízta Erdélyi Géza püspököt, hogy próbálja megtalálni azt a személyt, akit egyházunk javasolhatna az Egyházak Világtanácsa főtitkári tisztségébe. Amennyiben egyházunk püspöke talál megfelelő református személyt, a Zsinati Elnökség felhatalmazza Erdélyi Géza püspököt, hogy egyházunk nevében az illetékes személyt ajánlja a nevezett tisztségre.

– Hozzájárult ahhoz, hogy Görözd Zsolt dunaszerdahelyi lelkipásztor eladja a szolgálati autóként vezetett személygépkocsiját.

– Iliás Tamás kamocsai lelkipásztor 2008. április 21-én levélben fordult egyházunk püspökéhez, melyben kéri, hogy vizsgálja felül a személyével kapcsolatban a fellebbviteli Egyetemes Egyházi Bíróságon 2008. április 19-én hozott döntést. Amit tett, azt megbánta. Imádkozott, és Isten előtt lezárta a volt házasságát is. Isten elhívott szolgájaként szeretne a Kamocsai Református Egyházközség palástos lelkipásztora maradni. A Zsinati Elnökség tudomásul vette, hogy Iliás Tamás ügyében jogerős egyházi bírói ítélet született, amelynek felülvizsgálatára egyházi törvényeink értelmében nincs lehetőség. Az Erdélyi Géza püspöknek címzett levelet a címzettnek kell megválaszolni.

– Az új szlovák református énekeskönyv eladási árát 250,- szlovák koronában állapította meg.

– Megbízta Erdélyi Géza püspököt és Fazekas László püspökhelyettest, hogy különböző egyházi közösségeken keresztül próbálják biztosítani Bodnár Noémi prágai segédlelkész számára a lakhatást.

– Tudomásul vette Erdélyi Géza püspök beszámolóját a bécsi magyar református gyülekezet jelenlegi helyzetéről.

– Tudomásul vette Fekete Vince főgondnok beszámolóját a Magyar Református Presbiteri Szövetséggel folytatott tárgyalásokról.

– Tudomásul vette, hogy Erdélyi Géza püspök elkészíti egyházunk reagálását az egyházi bíróság által elítélt lelkipásztorok sajtóban megjelent nyilatkozataira.

A Firesz gömői és abaúj-zempléni nyári táborai

Tinitábor (12–15 évesek számára)

Időpont: július 7–11. (hétfő–péntek)

Helyszín: Borzova

Férőhely: 40 fő

Részvételi díj: 990,- korona/fő

Jelentkezési határidő: június 20.

Jelentkezni André Jánosnál lehet: **Református Lelkeszi Hivatal, 049 52 Silica**, tel.: 058/7901 170, 0905/230 559; e-mail: andrejancsi@freemail.hu

V. Csillagszemű gyermektábor (6–12 évesek számára)

Időpont: július 20–26. (vasárnap–szombat)

Helyszín: a Firesz Gyermek- és Ifjúsági Központja, Nagyráska

Férőhely: 50 fő

Részvételi díj: 1000,- korona/fő

Jelentkezési határidő: június 29.

Jelentkezni Tarr Ferdinándnál lehet:

Református Lelkeszi Hivatal, 076 75 Velké Raškovce, Mlynská 44, tel.: 056/6395 427, 0905/212 177, e-mail: tarrferd@orangemail.sk

Gyermek- és tinitábor (6–15 évesek számára)

Időpont: július 1–6. (kedd–vasárnap)

Helyszín: Hatfa (Szöllöske mellett)

Férőhely: 80 fő

Részvételi díj: 990,- korona/fő

Jelentkezési határidő: június 20.

Jelentkezni lehet Kiss Miklósnál: **040**

01 Košice, Čarskeho 14, tel.: 0918/540 046, 0903/687 990, e-mail: firesz@firesz.sk, illetve Fekete Anitánál: 0910/540 022.

A 2008. évet a magyarországi történelmi egyházak a Biblia évének nyilvánították, amihez csatlakozott a Szlovákiai Református Keresztény Egyház, ill. különböző rendezvényekkel csatlakoznak gyülekezeteink is. A Királyhelmei Református Egyházközség a programokba, eseménysorozatokba való bekapcsolódás szándékával úgy döntött, hogy egy Biblia-kiállítással a helyi gyülekezetben is rámutat Isten örök ígérére, évezredes kultúrtörténeti kincsünkre, Szentírásunknak a régi korokban betöltött szerepére, ugyanakkor 21. századi időszerűségére is.

A *Biblia világa* című kiállítás anyaga Debrecenből érkezett dr. Ötvös László lelkész magángyűjteményéből. A kiállított Bibliákkal együtt eljött gyülekezetünkbe maga a gyűjtő is, aki a kiállítás anyagát rendezte, majd a megnyitón bemutatta. Már a kiállítás előkészítése során is öröm volt látni azt, ahogyan a gyülekezeti ház nagyterme megtelt a különböző Bibliákkal. A lelkész nagy gonddal helyezte el Bibliáit, pontosan ügyelve az időrendi elrendezésre. Így a későbbi látogató is nyomon követhette a Biblia előállítását, a bibliai könyvek kánonba foglalását, majd a magyar nyelvű fordításait – külön kiemelve azokat a Szentírásokat, melyek Ötvös László gondozásában jelentek meg hasonló kiadásban: így a Hanaui Biblia 1608-ból, az Oppenheimeri Biblia 1612-ből és a Leideni Biblia 1685-ből.

Csodálattal töltötték el sokakat azok az írások, amelyek egy-egy kiállított Biblia belső borítólapján voltak olvashatóak: amiket apa írt a fiának, vagy éppen nagymama az unokának – ahogy a legféltebb örösként hagyta a Bibliát olvasó és a Szentírásból naponként erőt merítő idős ember a következő nemzedékre, szeretett utódaira féltve őrzött kincsét. Amellett, hogy a magyar irodalomtörténet nagy szeptébe, a magyar bibliafordítások varázslatos világába is betekinthezt a látogató, a kiállítás által különböző nyelvű, formátumú és korú Bibliákat is láthattak a gyülekezeti házba betérők. Így megtekinthettek különböző, az utóbbi években kiadott kétnyelvű Bibliákat, vagy érdekességnek számító cirill betűs, de akár török nyelvű Szentírást is. De kézbe foghattak a látogatók a koreai, japán, arab, olasz, svéd, spanyol stb. nyelvű mellett még Braille-írással írt, vakok számára készült Bibliát is. A Biblia-gyűjtő, irodalmár dr. Ötvös László a Bibliának a kiállító asztalokra való helyezésekor egy-egy emléket idézett fel, az adott Bibliához

Királyhelme

Biblia-kiállítás a Biblia éve kapcsán

kötődő történetet mondott el, s mindegyikről olyan csodálattal és örömmel beszélt, mintha saját gyermeke lenne.

A kiállítás ünnepélyes megnyitójára március 16-án került sor. A délutáni istentiszteletet követően, melyen a kiállító nyugalmazott lelképásztor hirdette Isten ígését, a gyülekezet átvonult a gyülekezeti

Ötvös László, a neves kutató és bibliagyűjtő lelkész néhány értékes példányról nyújt ismereteket

házba. A megnyitót Ötvös Éva előadóművésznek dr. Ötvös László verseiből elhangzó szavatai, valamint Cseh Károly

költőnek, műfordítónak a Bibliáról való elmélkedése tették ünnepélyesebbé. Ezután Ötvös László Biblia-gyűjtő szolt a jelenlévőkhöz, elmondva a több mint ötszáz különböző kötetből álló Biblia-gyűjteményének történetét, összeállítását, rámutatva nagy értékű ritkaságaira. Ezt követően röviden szolt irodalmi munkásságáról, magyar bibliafordítóink élettrajzána kutataisairól, megjelent kötetairól (a helyszínen meg lehetett őket vásárolni és dedikáltatni). Mindezek után a gyűjtő a látogatóknak átengedte gyűjteménye Királyhelmece hozott töredékét megtekintésre. A kiállítás három hétig volt látható, ezalatt a gyülekezeti tagokon kívül megtekintették a helyi iskolák hittanos csoportjai, valamint más gyülekezetekből érkező fiatalok és idősek egyaránt.

Visszatekintve e Biblia-kiállításra, a több száz látogatóra, nagy bizonyossággal megállapítható, hogy nem volt hiábavaló helyi szinten rámutatni a könyvek Könyvére, a nyelvtől, kortól, formátumtól független üzenetére. És reméljük, hogy buzditásunkra a kiállítás látogatói odahaza is elővették a családnak vagy talán az idős nagyszülőknak a Bibliáját, keresve benne a kiadás éve mellett azt az evangéliumot, mely minden embernek üdvösségére szolt és szolt – függetlenül kortól, helytől, függetlenül a Biblia évtől.

Molnár István

Berzéte–Bánhorváti

Testvérgyülekezetünket fogadtuk

Testvérgyülekezeti látogatásra került sor 2008. március 30-án Berzéten. A magyarországi bánhorváti gyülekezetet láttuk vendégül, melynek tagjai szép számban, mintegy ötvenen érkeztek a Felvidékre, hogy meglátogassák az elszakadt országrész egy magyar református gyülekezetét.

A megható istentiszteleten gyülekezetünk lelkésze, **Mudi Róbert** a Jn 20, 19–23 alapján végezte az igehirdetés szolgálatát. Hangsúlyozta, hogy egyéni hitéletünk, gyülekezeteink, testvérkapcsolataink, magyar közösségeink, de egész magyar népünk jövője is csak akkor reményteljes, ha hagyjuk, hogy ne személyes indulataink, érdekeink vezessenek, hanem az Úr Szentlelke. A Mt 3, 11-ből vett példával igazolta, hogy a keresztség nem elég, reformátusnak lenni nem elég, temp-

lomba járni nem elég. Szükségeltetik a megtérés, a Szentlélekkel és tűzzel való megkeresztelkedés.

Az igehirdetés után a testvérgyülekezet lelkésze, **Demeter Zoltán** tolmácsolta az anyaországiak köszöntését, majd meghatódva viszontlátogatásra invitálta a házigazdákat. Közös templomi együttlétünk a Himnusz éneklésével zárult, majd a helyi kultúrházban láttuk vendégül testvéreinket egy finom ebédre.

Gondnokként hálás a szívem Uram iránt, hogy kis gyülekezetként is helyt tudunk állni s egyre több és több alkalmat szervezhetünk gyülekezetünk épülésére és az Isten dicsőségére.

Özv. Szanko Lajosné

Ipolyság Két felekezet közös alkalmai

Már szinte hagyomány, hogy Ipolyságon (általában a Csemadok-székházban) a tavasz kezdetén a helyi református és az evangélikus egyházközösség evangelizációs hetet szervez az ökumené szellemében. Az idén március 31-e és április 5-e között megtartott csendeshetet Hana Švečková evangélikus és Izsmán Jónás református lelkipásztorok nyitották meg.

Az első három napon **Ján Čermák** oroszka evangélikus magyarázta az igét szlovákul, aki a következő három témát járta körül: *Az élet alapja, melyre építke; Mivel dicsekedhetek? Valóban jó az Isten?* Hogyan lehet jó, amikor ennyi rossz van a világon? – kérdezik sokan. Miért kap szabad utat a gonoszság? Miért éppen a legjobbak szenvednek a legtöbbet? A válasz: az Isten azért sújtja, bünteti övét, hogy az igazság útján tartsa őket. S vajon nem ezt teszi-e a gyermekét szerető szülő is, hogy jóra és becsületes életre nevelje őt? Isten nem kivételez: jóságával és büntetéssel mindenkit meg akar érinteni. Ezért küldte egyszülött Fiát az elistentelenedett világnak, hogy mindenki krisztusi alapra építse életét „házát”. Čermák megfogalmazása szerint a hívő ember legyen élő kő, melynek kifogyhatatlan tápforrása Isten ígéje. A hitépítés munkáját csak az Isten végezheti el bennünk.

Márkus Gábor

A következő három napon **Márkus Gábor** verőcei lelkipásztor, misszióvezető, a Tiszta Forrás Alapítvány kuratóriumának elnöke (a Magyarországi Református Egyház hajléktalanmissziós szolgálatát látja el) tolmácsolta az ige üzenetét. Az első napon Jósias júdeai király bölcs uralkodásának próféta minősítéséből indult ki: „Jogához segítette a nyomorultat és a szegényt, ezért ment jól a dolga” (Jer 22,16). Jósias tehát példakép azoknak, akik segíteni akarnak másokon.

A második napon az „elveszettség” problémáját vetette fel. A legnagyobb elveszettség, amikor valaki az Isten számára veszett el. Az ember üdv- és boldogságkereső teremtmény, aki sajnos sokszor az italban, a kábítószerekben, az érzékiség túlhajszolásában stb. keresi a boldogságot. Az ember, a hívő számára a legbecsebb teljességet az elveszett ember megtalálása, illetve visszavezetése a családba, a gyülekezetbe, az emberi közösségbe – Krisztus példáját követve. A missziós munkának az a küldetése, hogy a hajléktalanokat, a szenvedélyfüggőket visszaterelje Istenhez és az emberhez méltó életre. Röviden fogalmazva: azt hallottuk az igehirdető szájából, hogyan tehető meg az út az elveszettség szenvedéseitől a megtaláltság állapotáig.

A harmadik napon elmondta, hogy Mózes rendíthetetlen istenhite meggyőzte az Egyiptomból menekülőket, hogy még a legsúlyosabb helyzetben sem szabad feladni a reményt. Amikor emberi számításaink szerint kilátástalan a helyzet, a hit ereje új nekifeszülésre serkent. A hit lehetősége ott kezdődik, ahol a kéz, az ész már nem segít. Elhinni a lehetetlent, vagyis: az isteni lehetőség ott kezdődik, ahol az emberi záródik. Márkus Gábor igemagyarázata mély emberismeretben és erős hitben gyökerezett. Tanulságos volt mindenki számára, aki az ember jobbításán, nevelésén fáradozik.

Korpás Pál

Kiskövesd Jubilált a lelkipásztor

2008. március 30-án a délelőtti istentisztelet végeztével a Kiskövesdi Református Egyházközösség és presbitériuma nevében **Kasko László** gondnok a *Zsolt 23, 1–3* idézésével kezdte a beszédét, amikor lelkipásztorunkat, **Szaszák Józsefet** köszöntötte 60. születésnapja alkalmából, aki már harminchárom éve szolgál a gyülekezetben. Hangsúlyozta, hogy sok minden van ebben a hatvan esztendőben, és annak jó felét a kiskövesdi gyülekezetben töltötte el a gyülekezet iránti felelősségteljes szolgálatával. (Isten csodálatos ajándékaként kapta a születésnapját megelőző napon a második unokáját.) A gondnok a lelkipásztor és családja életére, valamint a további szolgálataira Isten áldását kérve átadta a gyülekezet ajándékát – szeretetünk és megbecsülésünk jeléül.

Sallai Erzsike és **Zselenák Stefánia** szavalatokkal köszöntötték a lelkipásztort, és **Balla Sarolta** zenetanárno vezetésével a női kórus három szép énekkel ékesítette a köszöntést. Az önkormányzat részéről **Máté Ágnes** polgármester szólott, aki méltatta az immár több mint másfél évtizedes együttműködést, és Isten áldását kérte a jubiláns további életére és szolgálataira.

A lelkipásztor megköszönte a gyülekezet kedvességét, és hálát adva Istennek a gyülekezetben eltöltött évekért és szolgálatokért kérte Isten áldását a gyülekezet életére. Az alkalom Kasko László imádságával zárult. Istennek legyen hála mindenkéért!

Máté Etelka

Rozsnyó Hét kórus zengett az Úrnak

„Énekeljétek az Úrnak, áldjátok nevét, hirdessétek szabadítását minden nap!” (Zsolt 96,2).

Az Úrnak énekeltünk, az ő nevét dicsőítettük az első abaúj-tornai egyházmegyei kórustalálkozón április 27-én, melynek a rozsnyói református templom adott otthont. A kórustalálkozón, melynek házigazdája **Süll Kinga** egyházenész volt, hét énekkar (a kassai, a pelsőci, a felsőlánci, a jólési, a körösi, a Berkő, valamint a helybeli) mutatkozott be szebbnél szebb énekekkel.

A bevezető áhítatot **Lucskay András** esperes tartotta. Mielőtt felcsendültek az énekek, mindegyik kórus vezetője bemutatta a csoportot, ismertette az előadásukban elhangzó kórusműveket. A legnagyobb létszámú és legkiforrottabb a kassai kórus volt, amely már sok bel- és külföldi fellépést tudhat maga mögött. De szép sikert arattak a rövidebb ideje létező kórusok is.

A találkozó közös énektanulással ért véget, amit Süll Kinga vezetett. Hálát adunk Urunknak a szép alkalomért.

Mixtaj Johanna

Alistál

Konfirmandusok találkoztak

Április 4-e és 6-a közt Alistálon voltunk (huszonhat fiatal és hat vezető), ahol az imaház adott otthont a Fíresz által konfirmandusok számára szervezett tábornak.

Sok vagy kevés a huszonhat fiatal? Több, mint negyedszáz – a jövő generációja. Az én gyerekeimet lehet, hogy ők fogják tanítani, ők lesznek a főnökeik,

Két héttel később egy tóparti sétám során azon gondolkodtam, milyen nagyon kegyelmes, szent, áldott, nagyszerű, hatalmas, szerető és irgalmas az Úr. Azt hiszem, úgy érzem, úgy látom, nagyon megáldotta ezt az alkalmat. Különben nem vágyakoznának a fiatalok vissza, különben nem sírtak volna a végén (mert még nem akartak hazamenni), különben nem azzal kezdték volna hétfő reggel az

munkatársaik. Mennyi a huszonhat fiatal? Ha csak egygyel is többen lettünk volna, már tényleg nem fértünk volna el az asztal körül. Így is úgy ültünk, mint a katonatisztek a kadétiskolában (akik vékony könyvvel a hónuk alatt étkeztek, hogy megtanuljanak illendően, nem szétterpesztett könyökkel enni).

első tanítási órát az egyik iskolában, hogy milyen jó volt nekik a hétvégén. Különben nem írták volna annyian, hogy megerősödött a hitük. Különben nem énekeltek volna még a „legjobb madarak” (vagy mondjuk úgy: a legelevenebb fiúk) is úgy az ifjúsági dicsőítő énekeket, mint a pacsirták: teli torokból, szégyenkezés

meg rájátszás nélkül. Különben nem békével, az ő békéjével a szívükben mentek volna haza. Különben füttyültek volna mindenre, mert a fiatalok nagyon rá tudnak érezni, mi az igazi és őszinte. Márpedig az Úr érdeklődése irántuk ilyen, s ezt át kellett érezniük, tudniuk kellett, mert örömmel, szeretettel töltődtek fel.

S hogy mik azok a gondolatok, amit a fiatalok a saját állításuk szerint hazavittek magukkal? Hát például ezek: „*Ez a tábor erősítette az Istennel való kapcsolatomat, és jobban megismertem Őt.*” „*Engem nagyon megfogott Jánosnak az áhítata a hitről, de Tominak az egeres és madaras példázatai tetszettek leginkább, hogy minket is ugyanígy csöbe húzhat az ördög, mint az egeret a pocikfogó.*” „*Nagyon tetszett az éneklés, kosarazás, focizás, a rajzos áhítatok, egyszerűen minden nagyon jó volt; szeretném, ha ezt olyan emberek is átélnék, akik valahol hisznek Istenben, de még nem biztosak hitükben. Sok új dolgot tanultam meg...*”

Szeretném megköszönni mindenkinek, aki imádságban hordozott bennünket. Nagy reménységgel tekintünk előre. Hiszszük, hogy ezeket a fiatalokat megfogta, megérintette az Úr, hogy nem fognak a konfirmáció után mind kikopni a templomainkból, hogy az ágendázás nemcsak egy kötelesség, szokás letudása lesz a számukra, hanem valaminek a kezdete...

Huszonhatan voltak: Dunaszerdahelyről, Kisújfaluról, Kulcsodról és Marcellházáról. Imádkozzunk értük, hogy megmaradjanak, hogy az elhintett mag kikeljen és növekedjék!

Dobai Júlia

Vágsellye

Anyák napi köszönet és köszöntés

2008. április 27-én külön szeretettel üdvözlöttük az édesanyákat a vágsellyei gyülekezetben. **Sándor Veronika** lelkész kérte az Urat, hogy továbbra is erősítse meg az édesanyákat, nagymamákat, hogy mindazon áldozatkész szolgálatukban, amit tesznek gyermekeikért, unokáikért,

legyenek szilárdak, rendíthetetlenek. Az igehirdetésben szó esett a gondoskodásról, a törődésről, a forró szeretetről. Az Ige alapján egy kérés is elhangzott az anyákhoz: „...*buzgókodjatok mindenkor az Úr munkájában, hiszen tudjátok, hogy fáradozásotok nem hiábavaló az Úrban*” (1Kor 15,58b). Hiszen a legnagyobb ajándék, amit az édesanya nyújthat, az az, ha gyermekét odavezeti ahhoz, aki maga az élet: az egy örök, igaz Istenhez. Ugyanis földi utunkon Ő mindig hűséges útítárs marad, rá mindig számíthatunk, nem marad el tőlünk.

Ugyanakkor hálát adtunk Istennek az édesanyák sze-

mélyében mellénk állított földi örangyalokért. Legyenek áldottak az ilyen édesanyák, akik imádság és a Szentírás olvasása által példát nyújtanak! Legyenek áldottak mindazon édesanyák, akik gyermekeiknek utat mutatnak a hittanóra és Isten háza felé. Az Úr vigyázzon az édesanyákra, nagymamákra; s akik már az örök hajlékban pihennek, az Úr áldása legyen a rájuk való boldog emlékezésen!

Az istentiszteletet anyák napi köszöntő gazdagította. Az óvodás és iskolás gyermekek szavalattal és énekekkel mondtak köszönetet a töretlen fáradozásért. Istennek legyen hála ezen alkalomért, mely örömkönyveket csalt a hallgatók szemébe. Ezúton is köszönjük mindazon testvérek szolgálatát, akik hozzájárultak ahhoz, hogy szeretetvendégségen vehessünk részt.

Sándor Veronika

„Mert közülünk senki sem él önmagának, és senki sem hal meg önmagának; mert ha élünk, az Úrnak élünk, ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Tehát akár élünk, akár meghalunk, az Úréi vagyunk“ (Róma 14,7–8).

A nagybalogi református gyülekezet 2008. március 8-án vett végső búcsút szeretett gondnokától, Pecsők Gyulától. Gyula bácsi 1927. április 20-án született Nagybalogon, földműves családban. A kor nehézségei ellenére boldog gyermekkorra volt szerető szülei mellett. Fiatalon megtanulta a föld és a munka szeretetét. Élete nagy sorsfordulóját a II. világháború vége hozta, amikor 1945 januárjában, nem egész 17 éves korában, 136 balogi lakos egyikeként Oroszországba hurcolták munkatáborba. Itt öt év megaláztatás, éhezés és embertelen bánásmód következett. Ennek ellenére mégis hazakerült, mert hitt Istenben és bízott abban, hogy hazakerül szülőfalujába, hogy édesanyja nem hiába várja. Közben szülei áldozatul estek a kitelepítésnek, Morvaországba deportálták őket. Miután Oroszországból hazakerült, még két év ka-

PECSŐK GYULA (1927–2008)

tonai szolgálatra osztották be, tehát – ahogy ő emlegette – hét évig nem ette az édesanyja kenyerét.

1957-ben házasságot kötött Szőke Margittal, aki ötven évig volt hűséges társa, támogatója (tavaly ünnepelték aranylakodalmukat). Házasságukat a Teremtő három gyermekkel áldotta meg, majd később négy unokája növekedésében lelte örömét. Szorgalmas, dolgozó ember volt, azt vallotta: csak tisztességes munka által boldogulhat az ember.

Szókimondó természete miatt az elmúlt rendszer mellőzöttjei közé tartozott. Soha nem rejtette véka alá, hogy elítéli a hazug, képmutató rendszert. Az igazmondás, a becsület híve volt. Mindig hű volt magyarságához és hitéhez. Hitét nyíltan felvállalta abban az időben is, amikor ez hátrányt jelentett. Tizenkét évig volt presbitere, majd huszonöt évig gondnoka a Nagybalogi Református Egyházközségnek. Gondnoksága alatt szakaszosan újult meg a parókia és a templom. Nagy vágya, hogy a templom külső burkolata megújuljon, tavaly valóra vált. Vallotta: már mindent elvégzett, megtett, ami feladata volt.

Élete nyolcvan esztendeje alatt sok keserősége, de sok örömteli pillanata is volt. Mindig szívén viselte családját és egyházát sorsát. Hasznára akart lenni környezetének. Ha az életútján végigtekintünk, elmondhatjuk, hogy ez sikerült is neki. Távozásával nagy űrt hagy maga után, mindannyiunknak hiányozni fog!

A boldog feltámadás reménységével búcsúzik tőle a gyülekezet!

Sasák Attila

Értettük egymást, barátok voltunk

Uwe-Martin Schmidt testvérünket sokan szerették, de sokan nem. Volt, aki értette őt, volt, aki nem. Volt, aki bólogatott, amikor hallgatta őt, volt, aki csóválta a fejét, és volt, aki csak csendben figyelte és gondolkodott. Az áprilisban váratlanul és hirtelen bekövetkezett eltávazása után most már mindannyiunk számára csak ez maradt. Elgondolkodni azon, hogy mit jelentett, jelent és jelenthet még a számunkra Uwe-Martin közöttünk eltöltött tizennégy éve.

Számomra elsősorban egy olyan teológiai szemléletet és látásmódot, amely kiemelt a kegyes, a kategorizáló és képmutató hívő közeg lelkiségéből. Abból az általános keresztyén közegből (lelkiségből), amely tele van önigazoló magatartással, fölényeskedéssel, harccal, veszekedéssel – miközben bibliai nyelvezetet használva játszik benne a pártoszos „szent” embert.

Uwe teológiai szemlélete nem a helyzetekhez mindig így-úgy alakítható jézusi tanításból, hanem Krisztus személyéből indult ki. Ennek

meghatározó irányvonalai az Isten iránti engedelmisség és felelősségvállalás, az ember iránti maradéktalan megbocsátás és a teljes mértékű belső emberi szabadság. Ő nem használta az Isten igéjét, hanem az Isten igéje használta őt. Életéből és tevékenységéből a megfordítottságnak valamiféle különös furcsasága érződött. Nyilván azért, mert a dolgok egész egyszerűen valóban fordítva vannak. Ahogy mondani szokta: Isten nem fent, hanem lent van!

Mi pedig állandóan egyre jobbak, tökéletesebbek akarunk lenni, és így büszkeségünkkel, okoskodásunkkal a hozzánk, értünk lehajló Isten fölé helyezzük magunkat. Aztán csodálkozunk, hogy vita, háborúság, álszentség és pletyka tölti ki az életünket, a szívünk pedig közben egyre keserűbbé, keményebbé válik.

Ebből a fordított szemléletből következik az is, hogy a hívővé válás nem az ember, hanem az Isten döntésének a következménye. Az ember nem dönt vagy választ, hanem

csak felismerheti azt, hogy mindezt Isten vitt és visz véghez. Isten Krisztusban bűnné lett értünk. A sírig tartó bűnös mívoltom felismerése jelenti a hívőséget, nem pedig a döntésemből létrejövő „megtéréssem” és egyre „különb” életvitelém.

Aki jó akar lenni Isten szemében, az nem Istenre figyel, hanem magára. Aki valóban Istenre figyel, az nem magával foglalkozik, mert alázattal és csodálattal tudatosítja, hogy a velejétől való romlottsága ellenére Isten őt az élő Krisztusban szentnek és tisztának tartja. Ez teljességgel érthetetlen és felfoghatatlan, mégis így van: ilyen a mi szerető és kegyelmes Istenünk.

Többször mondta Uwe: Nem azért dolgozom és igyekszem, hogy az életemet győzelemre vigyem, hanem azért dolgozom örömmel és teljes gözzel, amíg itt tart az Úr, mert Isten Krisztusban már tökéletes győzelmet aratott egyszer s mindenkorra, és ez szabaddá tesz!

Istennek legyen hála, hogy egész mostanáig itt lehetett közöttünk egy ilyen igazi testvérünk. Köszönet érte!

Vajda Péter

KARDOS TIBOR
(1959–2008)

Szomorú vasárnap köszöntött be a szádalmási gyülekezet életébe 2008. április 13-án. Ekkor vettünk végső búcsút a feltámadás reményében hűséges és odaadó gondnokhelyettesüinktől, akit rövid ideig tartó betegség által szólított magához a mi Teremtőnk.

Kardos Tibor testvérünk 1996-tól egyházfiként, 2001-től presbiterként, 2008 januárjától pedig megválasztott gondnokhelyettesként szolgált az Urat. Ez idő alatt fáradhatatlanul és önzetlenül vette ki részét minden munkából. Istentől kapott bölcsességgel és alázattal volt jelen a gyülekezet anyaegyházzá formálódásában, a parókia és a templom felújításában. Munkásságának és tenni akarásának nyomai ott találhatók a felújított parókia és az új templomtetőn (a munkákból még az elmúlt esztendő novemberében is kivette a részét). Rendszeresen látogatta az istentiszteleti és egyéb alkalmakat. Betegágyán a Szikszai-féle imádságkönyvből imádkozott hittel, bízva a felépülésben.

De az Úr másként döntött, így az ő akaratában megnyugodva hirdette a vigasztalás ígét a gyülekezet lelkipásztora a 2Tim 4,6–8a alapján: „...elérkezett az én elköltözésem ideje. Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam, végezetre eltételek nekem az igazság koronája, amelyet megad nekem az Úr, az igaz bíró ama napon...

Isten vigasztalja meg elköltözött testvérünk itt maradt szeretteit és a gyülekezetet a boldog feltámadás reményességében!

Varga Zoltán

Kitüntetés. Molnár János dékánnak 2008. április 26-án a Tiszi Pávilon dísztermében a 17. Komáromi Napok keretében Komárom Polgármesterének Díját adományozta Bastrnák Tibor polgármester. A díjat a város érdekében kifejtett sokéves odaadó és sikeres munkájáért kapta.

Irodalmi előadás. Az Országos Református Tanáregyesület április 11. és 13. között Nagykőrösön megtartott szakmai konferenciáján egyházunk tiszteletbeli főgondnoka, Koncsol László előadást tartott *A hit és a Biblia a II. világháború utáni felvidéki magyar irodalomban* címmel, melyben pár írónk és költőnk bibliai kötődéseit tárta fel.

Püspöki látogatás. Április 25-e és 27-e között Prágában járt Erdélyi Géza püspök. Találkozott az Ady Endre Klub tag-ságával, vasárnap délután pedig ígét hirdetett a református gyülekezetben. Vezetőségével pedig megvizsgálta a bejegyzé-

Állás

A Rozsnyói Református Egyházi Alapiskola igazgatósága pályázatot hirdet matematika-földrajz vagy biológia-földrajz szakos tanári állás betöltésére 2008. szeptember 1-től. Az érdeklődők jelentkezésüket az alábbi címre küldhetik: **Református Egyházi Alapiskola, Ul. kozmonautov 2, 048 01 Rožňava.**

Ingyenes bábtanfolyam

A budapesti Erdélyi Gyülekezet a Kárpát-medencei magyar gyülekezeti és intézményi hitoktatók részére tíznapos intenzív bábtanfolyamot rendez 2008. július 26. és augusztus 4. között. A képzést a Budapesti Bábszínház főrendezője, Urbán Gyula vezeti. A jelentkezéshez nem feltétlenül szükségeltetik hitoktatói végzettség – inkább hitoktatói tevékenység, az eddigi vagy a tervezett szolgálat vázlatos ismertetése (kb. 20 sorban), valamint lelkési ajánlás.

Jelentkezési határidő: **2008. június 20.** Előnyben részesülnek azok, akik egy helyről, párosan, munkatársakként jelentkeznek. A jelentkezéseket a jelentkezés sorrendjében fogadjuk. A konferencián való részvétel ingyenes, a résztvevőknek csak az útiköltséget kell állniuk.

Jelentkezni lehet a következő címen: **Erdélyi Gyülekezet, Sánta Ibolya, 1106 Budapest, Gyógyszergyári út 3.,** e-mail: santaibolya@gmail.com. A részletes programmal ugyanezen az úton visszajelzünk. A tanfolyam meghirdetése és a program megtekinthető az Erdélyi Gyülekezet honlapján: www.erdelyigyulekezet-budapest.hu.

sére mutatózó három lehetőséget, melyek közül a prágaiak fognak választani.

Templomszentelés, beiktatás. Május 4-én a Csilizradványi Református Egyházköztségben hálaadó istentiszteletet tartottak a templom felújításáért. Ugyanakkor megtörtént Bothné Bereczky Ágota megválasztott lelkipásztor beiktatása is. Az ünnepi szolgálatot Fazekas László püspökhelyettes végezte.

Televíziós istentisztelet. Május 11-én, pünkösdvasárnap a Szlovák Televízió szlovák nyelvű református istentiszteletet közvetített Kassáról, melyen Erdélyi Géza püspök hirdette az ígét.

Egyházmegyei közgyűlések. Május folyamán az egyházmegyei közgyűléseken megtörténtek a jelölések az egyházmegyei és egyetemes egyházi tisztségek-re.

A Pátria rádió protestáns műsorai:

Június 15-én 7.10-től a Világosság című egyházi műsor református félórájában Csoma László deregnyői lelkipásztor Jákob gazdagságáról szól a hallgatókhoz.

Július 6-án 7.10-től a Világosságban Blanár Erik kiskései lelkipásztor Jákob életének azzal a részével foglalkozik, amikor úgy dönt, hogy családjával együtt elhagyja Lábán házát.

Július 20-án 7.10-től a Világosságban id. Hranyó Mihály abarai lelkipásztor az úton levő Jákob Ézsauval való találkozásának előkészítéséről elmélkedik.

A Világosság másnapi (hétfői) ismétlésének kezdési időpontja: 11 óra.

Szerkesztő: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház hivatalos lapja. Kiadja a Zsinati Elnökség (Jókai u. 34, 945 01 Komárno). Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Dr. Erdélyi Géza

Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia
Előfizethető a szerkesztőség címén és a református lelkési hivatalokban.

Előfizetési díj: egy évre 120 korona.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:

930 10 Dolný Štál (Alistál) 386

E-mail: akisbela@ba.telecom.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla
Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely
ISSN: 1335-7298

Regisztrációs szám: SÚTI 15/6